

DE TOEKOMST TEGEMOET

Onze visie op duurzaamheid en mvo

'Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen doe je niet hier en daar. Niet apart of soms een beetje. Het is onze overtuiging dat duurzaamheidsbeleid integraal onderdeel is van alles wat we doen.'

ALSTUBLIEFT ... ONZE VISIE OP DUURZAAMHEID!

Bijdragen aan een duurzame wereld én aan een gezonde zorgsector met toekomst. Hoe we die ambitie de komende jaren werkelijkheid maken? Dat staat in deze visie.

Steeds meer mensen zien in dat we ons gedrag zullen moeten aanpassen om klimaatverandering, milieuvervuiling, verlies van biodiversiteit en sociale ongelijkheid tegen te gaan. Driekwart van alle consumenten verwacht van organisaties dat ze een positieve bijdrage leveren aan maatschappij, milieu en het welzijn van mensen. Dat ze 'duurzaam en maatschappelijk verantwoord' ondernemen. Tegelijkertijd vindt nog geen derde van deze groep dat organisaties dit ook echt doen.¹

Werk aan de winkel dus! Ook als Noorderbreedte willen we zichtbaar bijdragen aan een duurzame en sociale wereld. Dat betekent dat we ondernemen met gezond verstand en bij al onze beslissingen en activiteiten rekening houden met ecologische en sociale randvoorwaarden. Daarbij staan we niet met onze rug naar de toekomst. Integendeel, we willen deze planeet zo goed mogelijk aan onze kinderen nalaten. Door duurzaam en maatschappelijk verantwoord te ondernemen, dragen we bovendien bij aan het realiseren van onze eigen ambitie om cliënten en medewerkers een waardevolle dag te bieden.²

Wat verstaan we onder duurzaamheid?

Duurzaamheid is het goed en verantwoordelijk omgaan met alle hulpbronnen – grondstoffen, mensen en kapitaal – waarmee we welvaart voortbrengen. Onze visie op duurzaamheid gaat daarmee verder dan het terrein van milieuzorg alleen. Daarom spreken we hierna over duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dit doen om aan te geven dat we zowel vanuit ecologische als vanuit sociale principes ondernemen. Ook als we spreken over duurzaamheidsbeleid bedoelen we het brede terrein van milieu, mens en maatschappij.

Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen doe je niet hier en daar. Niet apart of soms een beetje. Het is onze overtuiging dat duurzaamheidsbeleid integraal onderdeel is van alles wat we doen. En dat het daarmee een belangrijk aspect is van onze kwaliteit. Verduurzamen slaagt pas als het is ingebed in onze organisatie, onze processen en het gedrag van onze mensen. Willen we resultaat boeken, dan vraagt dat inzet en samenwerking van alle disciplines in onze organisatie. Als professionele organisatie nemen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en tonen we ambitie. Het aanstellen van een eigen adviseur voor milieu en mvo is daarvan een mooi bewijs.

¹ *Dossier Duurzaam 2019*, jaarlijks marktonderzoek van de bureaus SAMR en b-open.

² Zie onze strategische koers 'Expeditie 2020' die in 2017 is vastgesteld.

We hebben de afgelopen jaren al veel gedaan én bereikt. We hebben ons bij het schrijven van deze visie laten inspireren door praktijkervaringen op allerlei plekken in onze organisatie en daarbuiten. Daarnaast hebben we natuurlijk ook gekeken naar nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen. Deze visie sluit aan bij de strategie van Noorderbreedte en bij de andere visies die als uitwerking daarvan zijn geschreven.³

'De toekomst tegemoet' is onze visie die richting geeft aan ons denken en doen. Die duidelijk maakt waar we staan, wat anderen van ons én wij van anderen mogen verwachten. Daarmee is deze visie ook een belangrijk kompas voor onze samenwerking met anderen. Daarom maken we onze visie zichtbaar. Om zoveel mogelijk mensen binnen én buiten onze organisatie te inspireren om bij te dragen aan een duurzame wereld en een gezonde zorgsector met toekomst.

Leeswijzer

Deze visie beginnen we met het formuleren van de belangrijkste uitdagingen waarvoor wij ons de komende tijd gesteld zien. Daarna vatten we onze ambitie in twee speerpunten samen en geven aan welke keuzes we de komende jaren maken. We eindigen met het benoemen van noodzakelijk randvoorwaarden waaraan we zullen moeten voldoen om onze visie op duurzaamheid en mvo werkelijkheid te maken.

³ Denk aan de visie op wonen, herstellzorg en eten en drinken.

INHOUD

WAAR WE VOOR STAAN EN GAAN	6
ONZE UITDAGINGEN	8
DUURZAAMHEID IN TWEE AMBITIES	11
HIER KIEZEN WE VOOR	12
1. We besteden systematisch aandacht aan duurzaamheid	12
2. We werken samen met anderen aan verduurzaming	12
3. We dringen het gebruik van fossiele energie terug.....	14
4. We zijn zuinig met grondstoffen en gaan onnodig afval tegen.....	14
5. We dragen bij aan een healing omgeving.....	15
6. We maken onze inspanningen en prestaties zichtbaar	16
RANDVOORWAARDEN	17

WAAR WE VOOR STAAN EN GAAN

Dit is onze maatschappelijke opdracht!

Wie koers zet, moet weten waar hij vandaan komt. En aan welke opdracht hij onderweg trouw blijft. Daarom stellen we ons twee belangrijke vragen. Wat is onze maatschappelijke opdracht? En: wat betekent ons streven naar duurzaamheid voor de manier waarop we deze opdracht handen en voeten geven?

Iedere dag een waardevolle dag, voor cliënten, medewerkers en vrijwilligers. Dat is de 'opdracht' van Noorderbreedte. Met persoonsgerichte zorg sluiten we maximaal aan bij behoeften en gewoonten van onze cliënten. Bij de dagelijkse zaken die hun leven waardevol maakten én maken.

Bij het realiseren van die waardevolle dag willen we eventuele schadelijke gevolgen voor mens, milieu en maatschappij tot een minimum beperken. Sterker nog: we hebben de ambitie om vanuit onze opdracht actief bij te dragen aan een duurzamere, gezondere en eerlijkere wereld. Aan een waardevol leven voor huidige én toekomstige generaties.

Dat moet ook wel, want er zijn grenzen aan wat onze aarde aan kan. Ter illustratie: vorig jaar gebruikten we meer dan één aarde aan voedsel en natuurlijke hulpbronnen om onze activiteiten mogelijk te maken, 1,75 aarde om precies te zijn.⁴ We zullen de manier waarop we produceren en consumeren dus moeten aanpassen om de mensen, het milieu en de economie niet in gevaar te brengen en de aarde netjes te kunnen achterlaten aan ons nageslacht. Dat geldt ook voor ons. Met een duurzame bedrijfsvoering willen we bijdragen aan een nieuwe en betere balans tussen mens (people), milieu (planet) en economie (profit). Daarmee is duurzaamheid een belangrijke onderdeel van ons bedrijfsproces en een wezenlijk onderdeel van onze kwaliteit.

Vanuit deze visie begrenst ons streven naar duurzaamheid de manier waarop we dagelijks samen werken aan een waardevolle dag. We zullen namelijk rekening moeten houden met de ecologische en sociale gevolgen van onze activiteiten. Tegelijkertijd draagt een duurzame bedrijfsvoering op haar beurt ook weer bij aan onze zorginhoudelijke ambitie van een waardevolle dag, bijvoorbeeld door het effect dat ze heeft op gezondheid, welzijn en welbevinden van cliënten en medewerkers. Bovendien is verduurzamen een stimulans voor creativiteit, ondernemerschap en innovaties. Daarmee is duurzaamheid zowel randvoorwaarde als bouwsteen voor onze zorg. Het mes snijdt dus aan twee kanten. Wat we doen, doen we duurzaam. Door duurzaam te doen, doen we goed. Voor cliënt, medewerkers én maatschappij.

We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een duurzame wereld begint tenslotte bij onszelf. Hier staan we voor:

⁴ *Alles wat de aarde in één jaar kan leveren, is nu al op*, in: Trouw, 29 juli 2019.

Hier staan we voor!

We staan voor een bedrijfsvoering die bijdraagt aan onze organisatiedoelen én goed is voor mens, milieu en maatschappij. We willen zichtbaar zijn in ons streven naar duurzaamheid en ook anderen verleiden tot duurzaam gedrag. Daarbij zoeken we graag de samenwerking met anderen. We staan open voor 'good practices' van elders en delen onze eigen ervaring natuurlijk ook graag met anderen.

Het invullen van wat wij als onze maatschappelijke verantwoordelijkheid zien, doen we in een organisatie én omgeving die steeds in beweging zijn. Nieuwe ontwikkelingen vragen om nieuwe oplossingen. Op de volgende pagina's beschrijven we de uitdagingen die we zien en wat die betekenen voor de keuzes die we maken.

ONZE UITDAGINGEN

Welke ontwikkelingen dagen ons uit?

Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen is een belangrijke randvoorwaarde én een impuls voor onze zorg. Met name drie ontwikkelingen dagen ons daarbij uit.

1. Het klimaat verandert

Het klimaat verandert, daar zijn de meeste mensen het inmiddels wel over eens. Door de toename van broeikasgassen in de lucht, is de temperatuur op aarde de afgelopen 130 jaar met gemiddeld 1,0 °C gestegen en in Nederland zelfs met 1,7°C.⁵ Was de opwarming van de aarde voorheen een ietwat abstract begrip, inmiddels vinden wetenschappers overal meetbaar bewijs. IJskappen smelten, de zeespiegel stijgt en we krijgen steeds vaker te maken met extreme weersomstandigheden.

We zullen de uitstoot van broeikasgassen als CO₂ dus drastisch moeten beperken. Op dit moment is de zorg verantwoordelijk voor zo'n 5% van de CO₂-uitstoot.⁶ CO₂-reductie in de zorg is dan ook één van de vier doelen van de Green Deal Duurzame Zorg 2.0 waaraan ook Noorderbreedte meedoet.⁷ In 2030 moet de CO₂-uitstoot van de zorg de helft minder zijn dan in 1990. In 2050 moeten alle zorgorganisaties klimaatneutraal werken.

Wat is onze uitdaging?

We willen de uitstoot van CO₂ terugdringen om zo klimaatverandering tegen te gaan. Bijvoorbeeld door het energieverbruik van gebouwen te verlagen of op zoek te gaan naar duurzame alternatieven voor het gebruik van fossiele energiebronnen. Daarvoor zijn investeringen nodig in vastgoed, installaties, nieuwe concepten en technieken.

⁵ Bron: www.knmi.nl.

⁶ *Climate-Smart Healthcare*, rapport van de Wereldbank, 2017.

⁷ Een initiatief van de brancheorganisaties van curatieve zorg, ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg en hun individuele leden.

2. Het milieu staat onder druk

Een tweede grote uitdaging is het terugdringen van afval en verspilling, dus ook in de zorg. Door de vergrijzing krijgen steeds meer mensen zorg. Bovendien neemt onze kennis toe en kunnen we ouderen steeds meer en betere zorg bieden. We kunnen dus veel meer, maar produceren daarbij ook steeds meer afval. Met alle milieugevolgen van dien. Denk aan medicijnresten die in het afvalwater terechtkomen of incontinentiemateriaal en verpakkingsmateriaal dat als afval verdwijnt. Deze 'zorgafvalberg' kunnen we verkleinen, zeker met 30 procent.⁸ Ook kunnen we afval door slim verzamelen en scheiden geschikt maken voor hergebruik ('circulair werken').

Bij een speciaal meldpunt van het ministerie van VWS kwamen in de periode 2013-2016 maar liefst 22.500 meldingen van verspilling in de zorg binnen. Vooral over het verlenen van onnodige zorg, maar ook over verspilling van medicijnen en voedsel. Ook op dit gebied is dus nog veel winst te behalen. Bijvoorbeeld door voedsel beter te presenteren en rekening te houden met voorkeuren van bewoners. Dat werkt twee kanten op: kwalitatief hoogwaardig eten verstrekken is goed voor de gezondheid van bewoners en helpt ook de afvalberg verkleinen.

Wat is onze uitdaging?

We willen dat de zorg die we bieden ook op lange termijn goed is voor mensen, voor de planeet en voor de welvaart. En dus niet leidt tot extra vervuiling of gezondheidsklachten. Bijvoorbeeld door minder afval te produceren, afvalstromen te scheiden of grondstoffen opnieuw te gebruiken. Ook willen we verspilling tegengaan.

3. Een gezonde omgeving doet goed

Bij 'iedere dag een waardevolle dag' verschuift de focus van herstel van de ziekte of aandoening alleen naar behoud of herstel van kwaliteit van leven. Dat sluit aan bij een nieuwe benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol of waardevol leven van mensen centraal stelt.⁹ Dat betekent ook dat goede zorg zich niet moet beperken tot het medische domein alleen, maar zich ook uitstrekt naar andere levensdomeinen.

Ook de fysieke omgeving draagt bij aan kwaliteit van leven.¹⁰ Hoewel veel meer onderzoek nodig is, zijn er goede aanwijzingen dat (zicht op) natuur, frisse lucht, goede akoestiek, kleurgebruik en natuurlijk daglicht een positief effect hebben op gezondheid, welbevinden en

⁸ *Alles van waarde, Circulariteit door sectoren heen*, rapport van ABN AMRO, 2017.

⁹ Voormalig huisarts Machteld Huber introduceerde het begrip 'positieve gezondheid' als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en daarbij zoveel mogelijk eigen regie te voeren.

¹⁰ 'Omgeving' is naast 'relatie', 'dagingvulling' en 'gevolgen van ziekte' dan ook een van de vier perspectieven van ons Noorderbreedte Zorgmodel.

welzijn van cliënten. En op die van medewerkers, die daardoor langer en met meer plezier aan het werk kunnen blijven.

In zorginstellingen komt daarom nog meer aandacht voor een gezonde leef- en werkomgeving. Voor een 'healing environment'. Bijvoorbeeld met meer mogelijkheden voor beweging en ontspanning voor cliënten en medewerkers. Of bijvoorbeeld een (binnen)tuin die zorgt voor meer zicht op natuur.

Wat is onze uitdaging?

Een gezonde leef- en werkomgeving draagt bij aan de kwaliteit van leven van cliënten en het werkplezier van medewerkers. Wij willen ook vanuit duurzaamheidsbeleid hieraan bijdragen. Bijvoorbeeld door bij nieuwbouw rekening te houden met de principes van een 'healing environment'.

DUURZAAMHEID IN TWEE AMBITIES

Dit zijn onze ambities!

We zijn ambitieus. We willen geschetste uitdagingen het hoofd bieden. Daarbij zien we de komende tijd twee belangrijke ambities.

1. De nadelige milieueffecten van onze bedrijfsactiviteiten zijn minimaal

Het is duidelijk: we zullen ons steentje moeten bijdragen aan een beter milieu. Dat doen we met een stevig doel: in 2030 is de uitstoot van CO₂ al met de helft teruggedrongen. In 2050 stoten we helemaal geen CO₂ meer uit. Hoe? Energiebesparing en de inzet van duurzame energie zijn een vast onderdeel van beslissingen over (ver)bouw, mobiliteit en inkoop. Dat vraagt om een drastisch andere benadering van onze zorgverlening, het beheer van ons vastgoed en onze bedrijfsvoering. Ook willen we minder grondstoffen verspillen en ons afval verminderen. Bijvoorbeeld door zelf afval te scheiden en bij de inkoop rekening te houden met hergebruik en recyclen van grondstoffen. Naast aandacht voor het milieu, letten we bij inkoop ook op sociale aspecten. Zoals goede werkomstandigheden bij de productie van goederen, aangepast werk en het tegengaan van voedselverspilling. Met goed (afval)watermanagement dringen we waterverbruik terug en voorkomen we dat bijvoorbeeld medicijnresten in het afvalwater terechtkomen. Wat we doen, maken we zoveel mogelijk zichtbaar. Zodat ook anderen kunnen nagaan hoe we als organisatie omgaan met het milieu.

2. We zorgen voor een gezonde omgeving voor cliënten en medewerkers

Daarnaast besteden we aandacht aan de 'zachte kant' van verduurzaming. We willen bijdragen aan een gezondheidsbevorderende werk- en leefomgeving. Aan een 'healing environment' als belangrijke basis voor een waardevolle dag van cliënten en voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Ook dat vraagt om een andere benadering van onze zorgverlening, het beheer van ons vastgoed en onze bedrijfsvoering. Zo zullen we bij (ver)bouw aandacht moeten hebben voor hoe zaken als licht, lucht, geluid en inrichting van invloed zijn op hoe mensen leven en werken. Daarbij willen we een omgeving creëren die uitnodigt tot zoveel mogelijk eigen regie, activiteit en sociale interactie. Een omgeving ook waarin veilige, gezonde en duurzame voeding de norm is. Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen betekent ook dat we zoveel mogelijk rekening houden met de specifieke omstandigheden en wensen van medewerkers in de verschillende fasen van hun leven en loopbaan. Zo zorgen we voor goede arbeidsverhoudingen en voldoende ruimte voor werknemers om zich te ontwikkelen en eigen verantwoordelijkheid te nemen.

HIER KIEZEN WE VOOR

Met deze keuzes maken we ons ambities waar!

Onze visie is niet vrijblijvend. Zij daagt ons uit keuzes te maken die wezenlijk bijdragen aan onze ambities. Keuzes waarmee we van onze visie op duurzaamheid werkelijkheid maken. Dit zijn ze:

1. We besteden systematisch aandacht aan duurzaamheid

De afgelopen jaren is er volop aandacht voor klimaat, milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Burgers en organisaties zullen hun gedrag en activiteiten moeten aanpassen om de doelen uit de verschillende klimaatakkoorden en green deals te kunnen halen. Ook wij nemen als zorgorganisatie onze maatschappelijke verantwoordelijkheid door de zorg die we bieden systematisch te verduurzamen. We dringen nadelige milieueffecten van onze bedrijfsvoering terug én dragen actief bij aan een healing environment. Het voldoen aan de wetten en regels op dit gebied zien wij daarbij als minimum. Onze ambitie reikt verder, zoals bijvoorbeeld blijkt uit onze deelname aan de Green Deal Duurzame Zorg 2.0 (meer hierover bij 2). Wij willen duurzaamheidsbeleid tot een volwaardig, integraal én systematisch onderdeel maken van het (strategische) beleid van Noorderbreedte. Onze milieuzorg voldoet aan de norm NEN-ISO-14001. Dit betekent dat we – conform de PDCA-cyclus¹¹ - het beleid vaststellen, planmatig en volgens vastgestelde afspraken uitvoeren, periodiek evalueren en waar nodig verbeteren. Onze beleidsadviseur voor milieu en mvo fungeert hierbij als adviseur én aanjager. Het verduurzamen van onze bedrijfsvoering is een belangrijk aspect van onze kwaliteit, waarover we in de periodieke kwaliteitsrapportage verantwoording afleggen.

2. We werken samen met anderen aan verduurzaming

Het verduurzamen van de gezondheidszorg lukt alleen in samenwerking met anderen. Dus blijven we de samenwerking zoeken en verstreken, zowel extern als intern. Zo is Noorderbreedte sinds 2018 lid van het *Milieu Platform Zorgsector (MPZ)*. MPZ is de branchevereniging van intramurale zorginstellingen voor duurzaamheid. Ruim 175 zorginstellingen zijn aangesloten. De vereniging biedt een kennisplatform voor haar leden met symposia en bijeenkomsten. Ook gaan we de Milieuthermometer Zorg van het MPZ gebruiken om onze inspanning en resultaten op het gebied van milieuzorg te meten en systematisch te verbeteren (meer hierover bij 6).

¹¹ PDCA staat voor: Plan (maak een plan met de resultaten die je wilt bereiken), Do (voer het plan uit), Check (vergelijk de resultaten met wat je had willen bereiken) en Act (bij afwijking: neem maatregelen/stuur bij om de resultaten alsnog te bereiken).

Een ander initiatief van onder andere het MPZ is de *Green Deal Zorg 2.0 'Duurzame Zorg voor een Gezonde Toekomst'*. Aan dit vervolg van de eerste deal uit 2015 doe zo'n 150 partijen uit zorg, overheid en bedrijfsleven doen mee, waaronder Noorderbreedte. Het ministerie van VWS faciliteert de deal. Doel van de deal is het verlagen van de footprint van de zorgverlening vanuit de lange termijn impact op people, planet en prosperity. Daarbij richt de deal zich op 4 doelen: 49% CO₂ reductie in 2030, het organiseren van een circulaire bedrijfsvoering, het tegengaan van medicijnresten in afvalwater en bijdragen aan een gezond makende leefomgeving.

Een derde voorbeeld van samenwerking op het gebied van duurzaamheid is onze deelname aan de *Inkoopsamenwerking Friese Ziekenhuizen (IFZ)*. Bij de gezamenlijke inkoop van bijvoorbeeld energie zetten we met de partners steeds meer in op duurzame vormen van energie. Ook het inzamelen en verwerken van afval kopen we samen met onze Friese collega-instellingen in.

Ook ondersteunen we de *City Deal* van de gemeente Leeuwarden en de Noordelijke kennisinstellingen. City Deals moeten bijdragen aan groei, innovatie en leefbaarheid in de Nederlandse steden. Ze bestaan uit concrete samenwerkingsafspraken tussen steden, Rijk, andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties die moeten leiden tot innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. De deal van Leeuwarden richt zich op het stimuleren van de productie en consumptie van veilig, duurzaam en gezond voedsel en het tegengaan van voedselverspilling.

Samen aan duurzaamheid werken doen we nadrukkelijk ook *in onze eigen organisatie*. Alleen met ondersteuning van andere disciplines lukt het om onze ambities te halen. Duurzaamheidsbeleid raakt namelijk aan veel verschillende thema's. Denk aan: (brand)veiligheid, arbeidsomstandigheden, kwaliteit, hygiëne en infectiepreventie. Daarom overlegt de beleidsadviseur voor milieu en mvo¹², die als aandachtsgebied milieuzorg heeft, geregeld met collega's die verantwoordelijk zijn voor andere relevante beleidsterreinen aan het verder versterken van de multidisciplinaire aanpak en integrale afstemming op het gebied van veiligheid, milieu en arbeidsomstandigheden. Ook ondersteunt en adviseert zij directie, management, afdelingen, (zorg)teams en medewerkers over het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsbeleid. En met resultaat: duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen staat nu al op verschillende overleggen op de agenda en is onderdeel van allerlei plannen en processen in onze organisatie.

¹² Deze beleidsadviseur behoort tot de afdeling Vastgoed & Facilitair.

3. We dringen het gebruik van fossiele energie terug

Willen we onze CO₂-ambitie halen, dan zullen we de komende jaren minder energie moeten verbruiken. Dat is niet alleen goed voor het milieu, maar we besparen zo ook op de kosten. Uitgangspunt hierbij zijn de drie stappen van de zogenoemde 'trias energetica'.¹³ De eerste stap is het zo min mogelijk gebruiken van energie. Door energie te besparen valt er direct heel wat te winnen. De meest duurzame energie is de energie die we niet gebruiken. Het energieverbruik dat overblijft, willen we zoveel mogelijk duurzaam opwekken. Dat is stap 2. Het mogelijke restverbruik dat na de eerste twee stappen overblijft, willen we zo slim en efficiënt mogelijk met fossiele energie invullen. Deze derde stap willen we natuurlijk zoveel mogelijk vermijden, maar zal voorlopig nog nodig zijn.

Het besparen van energie en de inzet van duurzame energie zijn een vast onderdeel van beslissingen over (ver)bouw, mobiliteit en inkoop. Op natuurlijke momenten, zoals bij nieuwbouw, renovatie of vervanging van installaties, onderzoeken we naast traditionele oplossingen ook de mogelijkheid van het toepassen van duurzame oplossingen. Nieuwe eisen op het gebied van duurzaam bouwen geven we een plek in ons bouwbeleid en werken we uit in praktische richtlijnen en processen.

4. We zijn zuinig met grondstoffen en gaan onnodig afval tegen

We gaan verspilling tegen. Bovendien verkleinen we onze afvalberg en voorkomen we zoveel mogelijk schadelijke gevolgen van afval. In ons inkoopbeleid nemen we dit soort milieuaspecten integraal mee. Zo stellen we bij inkoop eisen aan hoeveelheid, samenstelling en retourname van verpakkingsmateriaal. Bij de keuze van schoonmaakmiddelen letten we op milieuvriendelijkheid en het gebruik van doseersystemen tegen overdosering. Ook bij de centrale inkoop van voedingsproducten staat 'veilig, duurzaam en gezond' voorop. Bovendien hebben locaties de mogelijkheid om dichtbij ('om de hoek') bij lokale leveranciers in te kopen. Met goed watermanagement zorgen we voor water van goede kwaliteit en gaan we met waterbesparende maatregelen verspilling tegen. Ook pakken we vervuiling van ons afvalwater door restanten van medicijnen en chemicaliën aan.

Daarbij werken we steeds meer circulair. Bij circulair werken is het uitgangspunt dat grondstoffen na gebruik een restwaarde hebben en dus opnieuw kunnen worden gebruikt. Voordelen van deze manier van werken zijn er genoeg. Het is duurzaam, stoot minder CO₂ uit, leidt tot lagere kosten en is een oplossing voor de schaarste van grondstoffen. We willen 'circulair' als vast criterium hanteren bij inkoop van bijvoorbeeld voeding, medische en verzorgende hulpmiddelen, bedrijfskleding, wasgoed, facilitaire producten en bouwmaterialen. Ook door het scheiden van afval op de verschillende

¹³ Dit concept is ontwikkeld door de Technische Universiteit Delft.

locaties maken we hergebruik mogelijk.¹⁴ We streven naar zoveel mogelijk recycling en zo min mogelijk stort en verbranding.

5. We dragen bij aan een healing omgeving

Een (zorg)omgeving kan actief bijdragen aan de gezondheid van mensen die hierin verblijven, werken of wonen. In het kader van de Green Deal Duurzame Zorg heeft het RIVM een beknopte verkenning¹⁵ uitgevoerd naar gezondheidsbevorderende factoren die hierbij een rol spelen. Uit literatuur en praktijkvoorbeelden blijkt dat licht, een goede luchtkwaliteit, geluid, (uitzicht op) natuur, huiselijkheid, gezonde voeding, de aanwezigheid van dieren, architectuur en inrichting een positief effect kunnen hebben op de gezondheid en het werkplezier van mensen.

Hoewel er nog meer wetenschappelijk onderzoek nodig is, gebruiken we deze principes van omgevingszorg nu al bij de (ver)bouw en inrichting van onze locaties en de omgeving eromheen. Een goed design laat afzonderlijke elementen zoals licht en natuur optimaal uitkomen en draagt bij aan een plezierige en veilige werkomgeving. Wij vinden het belangrijk dat het design van onze gebouwen beweging en gezond eten bevordert, dat het sociaal verkeer in goede banen leidt en ecologisch verantwoord is. Deze uitgangspunten nemen we mee in de herziening van ons bouwbeleid en werken we uit in praktische richtlijnen en processen. Een gezondheidsbevorderende omgeving helpt ook mee aan de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dus zoeken we ook op dit thema de samenwerking met collega's van arbo en veiligheid.

Duurzaam is ook dat we zoveel mogelijk kiezen voor regionale of lokale (voedings)producten die biologisch (dynamisch) geproduceerd zijn. Bovendien spelen eten en drinken een grote rol bij het aangaan en onderhouden van sociale contacten. Het voorbereiden van de maaltijd en het samen eten zijn bovendien herkenbare momenten tijdens de dag, waarbij geur, smaak, zinvol bezig zijn, eetbeleving en gezelligheid samenkomen. Aandacht voor een goede en gezonde basisvoeding, ambiance en maaltijdvoorziening is niet alleen duurzaam, maar draagt ook bij aan onze ambitie 'elke dag een waardevolle dag'.¹⁶

¹⁴ Noorderbreedte onderscheidt verschillende afvalstromen: bedrijfsafvalstromen (huishoudelijk afval, glas, papier en karton), gevaarlijke afvalstromen (specifiek ziekenhuisafval, chemische afvalstoffen, afvalolie en batterijen) en het inzamelen en afvoeren van incontinentiemateriaal.

¹⁵ *Gezondheidsbevorderende zorgomgeving*, een beknopte verkenning, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, maart 2019.

¹⁶ Meer hierover in: *Aan tafel!*, onze visie op eten en drinken, 2019.

6. We maken onze inspanningen en prestaties zichtbaar

We willen dat ingezette maatregelen effect hebben en zichtbaar bijdragen aan een duurzame wereld. Door te laten zien wat we doen en wat het oplevert, hopen we anderen aan te zetten tot duurzaam gedrag. Bovendien helpt dit inzicht ons om onszelf steeds weer te verbeteren en nieuwe stappen te zetten. Ten slotte willen én moeten we controleerbaar zijn, bijvoorbeeld als het gaat om het besparen van energie. Resultaten van ons beleid maken we zichtbaar, bijvoorbeeld in ons milieujarverslag en als onderdeel van de kwaliteitsrapportages die Noorderbreedte periodiek uitbrengt.

Daarnaast voeren we iedere vier jaar een energie-audit uit. Dit is een verplichting die voortkomt uit de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED). Het doel ervan is om bedrijven en instellingen bewust te maken van hun energieverbruik én van de mogelijkheden om energie te besparen en te verduurzamen. De energie-audit geeft een overzicht van alle energiestromen binnen onze organisatie, mogelijke besparingsmaatregelen en de te verwachten effecten daarvan. Op basis van de audit maken locaties eigen uitvoeringsplannen.

Bovendien hebben we in 2018 een energiemonitoringsysteem geïntroduceerd. Met dit systeem kunnen we monitoren of verbetermaatregelen het juiste effect hebben. Ook is het mogelijk om analyses te maken van ons energieverbruik. Ten slotte kunnen we met het systeem het energiegebruik zichtbaar maken. Dit helpt om de gebruikers van onze gebouwen bewust te maken van het gebruiken van energie in de eigen omgeving.

We willen meedoen aan de Milieuthermometer Zorg.¹⁷ Dit instrument geeft zorginstellingen handvatten om de milieuprestatie en milieuzorg structureel te verbeteren en met een speciaal keurmerk concreet aantoonbaar te maken. Het keurmerk geeft bovendien vanaf het niveau brons vrijstelling voor de verplichte energieaudit in het kader van de EED.

¹⁷ De Milieuthermometer Zorg is ontwikkeld door MPZ in samenwerking met SMK (Stichting Milieukeur).

RANDVOORWAARDEN

Wat hebben we nodig om deze visie waar te maken?

Het op een goede manier invullen van deze visie vraagt van ons dat we anders gaan denken én doen. En dat we investeren in innovaties, in leren en verbeteren, in faciliteiten en soepele samenwerking met anderen. We zetten de belangrijkste randvoorwaarden op een rij.

Duurzaamheid vraagt om een *andere en innovatieve manier van denken en doen*. Met meer van hetzelfde doen alleen redden we het niet. We zullen naar andere en slimmere oplossingen moeten zoeken die onze bedrijfsvoering en de zorg die we bieden duurzamer maken. Innovatie is daarom een belangrijke voorwaarde om onze visie waar te kunnen maken. Dat vraagt van ons dat we alert zijn op nieuwe ontwikkeling en kansen die zich voordoen.

Daarbij werken we steeds vanuit een *multidisciplinaire, methodische en integrale benadering* aan duurzaamheid. Als onderdeel van onze core business. We versterken onze samenwerking, in- en buiten onze organisatie. Ook borgen we onze afspraken, onze processen en zorgen voor een helder taakverdeling en periodieke evaluaties.

We blijven investeren in een 'leer- en verbetercultuur'. Ons uitgangspunt: *leren en verbeteren* is vanzelfsprekend. We blijven werken aan onze deskundigheid, bevoegdheid en bekwaamheid. We nemen collega's mee en maken ze bewust en enthousiast. We werken systematisch aan het maken, uitvoeren en verbeteren van onze plannen.

We investeren *in de juiste omgeving en faciliteiten* om onze ambities op het gebied van duurzaamheid vanuit onze visie waar te kunnen maken. Daarvoor nemen we 'logische' momenten van vervanging, renovatie of nieuwbouw.

We willen onze zorg zo inrichten, dat onze exploitatie *duurzaam gezond* is. Financiële gezondheid is dan ook een belangrijke randvoorwaarde. Duurzaamheid is niet alleen goed voor de toekomst, maar ook voor onze portemonnee. We besparen kosten, zodat elke euro maximaal ten goede komt aan de zorg voor kwetsbare ouderen. We doen waar mogelijk beroep op subsidiemogelijkheden (bijvoorbeeld via het MPZ). Daarbij toetsen we investeringen altijd aan de mate waarin ze bijdragen aan de ambities en keuzes van deze visie.